

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetheti minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címrendőlevelekben. Ára évnegyedre 3, félévre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy héten egy sor után 4 prért közzétettnek; folytonos hirdetések 10 prt elengedtetik. Mindenki hirdetésre 15 prt bérletdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:
A Középteszében, STEIN könyvkereskedésében.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

XLIV. *)

1734. Egri érsek, Bartakovics Béla ő nagyméltósága, beküldötte ígért öt ezer pengő forint államkölcsönbeli ajándékát, mely ez év elején lejáró kamat-szelvényeivel együtt, valamint az egri egyházi főneve térképének diszplániát. **)
1735. Dr. Haynald Lajos, erdélyi kath. püspök ő excja, beküldötte a felajánlott 2000 pft urbéri papirbeli adományát, egyszersmind a concordatium, egy a boldogságos szűz fogantatásának emlékére vert bronz-érmeket egy-egy darabban.
1736. Kende Kanut ur 100 pf.
1737. Kende Lajos ur 100 „
1738. Lázár Lajos ur 100 „
1739. A Szent István-Társulat Sz. Erzsébet disz-albuma egy példányát.
1740. Kertész László ur negyvenöt fajtól 242 dr. madártojást és kilencz különböző madárfészket.
1741. M. Kubinyi Ágoston ur „Szezsárdi Régiségek” című művének egy diszplániát.
1742. Balog Sándor ur egy rendes részvényét évenként 5 „
1743. Túri József ur 5 „
1744. Balog Sándorné assz. 5 „
1745. Szalanczi Elekné assz. 5 „
1746. Duma László ur 5 „
1747. Bodola Zsigmond ur 5 „
1748. Bodola Zsigmondné assz. 5 „
1749. Dragics Péter ur 5 „
1750. Hoffinger Márton ur 5 „
1751. Múster János ur 5 „
1752. Büchler Ábrahám ur 5 „
1753. Borbát Antal ur 5 „
1754. Isán Moldován ur 5 „
1755. Eperjesi Ignác ur 5 „
1756. Lázár Lipót ur 5 „
1757. Macskási József ur 5 „
1758. Barsai Miklós ur 5 „
1759. Herczeg Károly ur 5 „
1760. Kozolyai Lajos ur 5 „
1761. Góla Lajos ur hat régi ezüst 1555-ből és egy r. r. 5 „
1762. Fekete Ferencz ur egy r. r. 5 „
1763. Zudor Sándor ur 5 „
1764. Györfi Dénes ur egy r. r. 5 „
1765. Herczeg Ferencz ur 5 „
1766. Naláczi Ferencz ur 5 „

1767. Zudor Elek ur 5 „
1768. Weber Sámuel ur 5 „
1769. Bodi József ur 5 „
1770. Másvilági Izsák ur 5 „
1771. Halmi Ferencz ur 5 „
1772. Fekete Károly ur 5 „
1773. Henter Ilyés ur 5 „
1774. Stern Jakab ur 5 „
1775. Alsó Ignác ur 5 „
1776. Dr. Herczföld Sándor 5 „
1777. Bodó Dávid ur 5 „
1778. Szilágyi Sándor ur 5 „
1779. Szilágyi Sándorné egy drb. Kozon-aranyat.
1780. Mikri Albert ur egy r. r. 5 „
1781. Vadas Lajos ur egy r. r. 5 „
1782. Zudor Dénes ur 5 „
1783. Istváni Sándor ur 5 „
1784. B. Nagy József orvos ur 5 „
1785. Kovács Imre ur 5 „
1786. Fornszek János es. k. nyugalma. főhadnagy 5 „
1787. Dózsa Józsefné assz. egy 1782-beli nagy ezüst-érmét.
1788. Ribiczei János ur egyszer mindenkorra 10 „
1789. Váradi Domokos ur 5 „
1790. Váradi Ferencz ur 5 „
1791. Egy hazafi 5 „
1792. Wurschbauer Károly ur 246 dr. római és görög császárokat ábrázoló, 30 dr. vegyes emlékérmét ezüzből és 4 dr. ezüst-érmét.
1793. Futásfalvi id. Hamar Lajos ur a háromszéki székeslegységnek 1635. tartott lustráját eredetileg.
1794. Teusch G. D. „Fontes Rerum Austriacarum” című könyvet.
1795. Bartal György nyugalmazott udvari tanácsos ur „Commentarium ad historiam status jurisque publici Hungariae aevi medii, libri 15.” című munkáját 3 darabban.
1796. Müller Frigyes gymnasiumi tanár: „Siebenbürgische Sagen” című munkájának egy példányát.
1797. Kozma Gyula, néhai atyja Kozma Pálnak „Zarándokgye földirai” statisztikai és tört. leirata” című munkáját egy példányban.
1798. Matulányi Béla 11 db. könyvet.
1799. Vajda Dániel, „Borászati Közlemények” című munkájának 8 péld.
1800. Dr. Oroszhegyi Józsa „Szerényi Vegytan” — „Od és Delejesség” című munkájának egy-egy példányát.
1801. Berecz Béla és Hang Ferencz az általuk fordított „Egy galamb” története című regénynek egy péld.

1802. Mester Ede 17 ezüst és 33 réz-érmét.
1803. Egy névtelen 7 db. régi ezüst-érmét.
1804. Ordódi Károly egysz. mind. 5 „
1805. Pajor István egyszer mind. 5 „
1806. Bojér Antal egy érdekes kéziratot.
1807. Hajós János 2 db. ezüst-érmét.
1808. Egy névtelen hazafi egy arannyal kivet szelenczét, egy János király, egy Rákóczi György, egy francia husz frankos és egy magyar korlátu aranyat.
1809. Somlyai Lajos az erdélyi országgyűlési beszedek tárá 1841-ből 2 db. folyóiratot 1846-ról és 1 db. detonáti kövületet.
1810. A Kolozsvárt 1857-ben nov. napjaiban tartott gazdasági és iparkiallást rendező bizottmány — az azon kiállításon kiosztott ezüst- és bronzérmekből egy-egy példányt; valamint a dícsőő oklevelek és az ezen kiállításra vonatkozó nyomtatványoknak példányait.
1811. Jakab Lajos Jakab Gergely koporsója felett 1858-ban mondott könyörgés egy péld. (Folytatjuk.)

ÉSZREVÉTELEK A TAGOSÍTÁS KÖRÜL.

A tagosításról sok jót és hasznost irtak az ahoz értő gazdaszok, s annyira hebizonyították annak mulhatlan szükségességét, hogy afelől csak annak lehet többé kétsége, ki az arról szóló értekezéseket vagy nem olvasta, s ha igen, úgy nem értette.

S mégis mi az oka, hogy itt Erdélyben nemcsak a volt jobbágyok, hanem még a közbirtokosok is idegenséggel viselkednek a tagosítás iránt? a mire elő példa, hogy többet ne említsek, a gyéresi és egerbegyi közbirtokosok tagosításellenes tette.

A mint a dolog állásával közelebbről megismerkedem, úgy tapasztalám, miszerint azon ellenszenv, mely e honban a tagosítás iránt nyilvánult, a tagosítás felől balfogalomból veszi eredetét, s meg azon zagyva értelemből, mely miatt önmagokkal, miképp saját érdekükkel meghasonlásba jönek.

Ellenokul azt mondják: „A tagosítás a kisebb birtokosokat tönkre teszi, jobbágyai leendenek a nagyobb birtokosoknak, marhát nem tarthatnak, földjeiket elvesztik” sat. ezek a tagosítást ellenzők főbb ellenvetései.

Megczáfólok okokat hiába hozunk föl eme balállításai ellen, mert vagy nem értünk, vagy a nép roszakaróinak tartatunk, s így minden abbéli igyekezetünk, hogy békés egyetértést hozzunk létre, az illetők csökönyösségén hajótörést szenved, a mi által a tagosítás az urbéri törvényszékre van reálgva, a honnét, a sok teendő miatt — egyhamar végeredményt nemigen lehet várni. Már pedig az ügy halasztásával összekapcsolt káros következmények fölszámíthatlanok; mert a jelenlegi lázingerültség nemcsak az egymás iránti gyűlöletre ad okot s azt ápolja, hanem a föld mivélését és annak javítását is a gazdaszát nem csekély kárára háttérbe szorítja; pedig ez nagy baj, mert ha valaha volt, most van arra legnagyobb szükségünk, hogy minden oldalról gyarapítsuk magunkat, mert, valljuk meg őszintén, mi, hasonlítva magunkat a tesvérhonhoz, nagyon szegények vagyunk, még pedig minden tekintetben, a mi miatt nincsen miért más egyébre utalnunk, mint egyedül minmagunkra, mint énünk elhanyagoltságának okára. Hogy e nemzettest külön osztályai-ban lehet hibákat találni, arról a jelennek története tanuszkodik, melynek nem csekély befolyása van a polgárisodásra, miképp a polgári társadalom haladása vagy hátramaradására; de, minthogy nincsen czéлом a társadalmi életről tüzetesen szólni, visszatérök tárgyamhoz, tudniillik a tagosításhoz. Talán majd születik e honnak is egy Mocsári Lajos, a ki e hon társaséletét honczkése alá veendi, s megmutatja, hogy hol van a baj.

Ha figyelemmel kísérite az eddig mondottakat a tisztelt olvasó, jogosan azt kérdezheti: hát ottan talán nincsenek irástudó egyének, kik a földbirtokosokat fölvilágosítanák? Dehogy nincs, van biz itt, mégpedig nem csekély számmal, csak az a baj, — köztünk maradt szó legyen, — hogy azok nem igen olvasnak se hírlapot, se egyébféle könyveket, melyekből értelmes okulás és tájékozhatást szerezhetnének a tagosításról; — itt elhalgatom a kor haladása, a pallérozódás és polgárisodás mint

EGY CSALÁD TÖRTÉNETE.

Eredeti beszély.

IRTA PAPP MIKLÓS.

Száz esztendeje sincs annak, hogy élt a nagy Magyarországon egy ember, a ki egy maga olyan gazda volt, hogy midőn X megyében megindult valaki reggel az ő jószágáról, hát még a nap lementé is ott érte; az a sok tenger föld mind a Derő Pálé volt. Ha valakinek azután kedve kerekedett megkérdezni, hogy hát voltaképpen kicsoda legyen Derő Pál uram, annak bizonyára azt felelték: nincs az egész kerekvilágban olyan tetőtől-talpig magyar ember, vagy ha van is, de már jobb bizonyosan nincs mint ő.

Ennek az embernek fogom leírni a történetét, öreg embertől hallottam én is, ki — mint nekem mondá — fiatal legény korában még sokan emlékeztek erre a szomorú történetre; ma már el is feledték az egészet, mintha sohase is történt volna meg...

Volt Derő Pálnak egy Ferencz nevű fia, a kin beteljesedett az a közmondás, hogy az alma nem esik messze a fájától, mert szakasztott mása volt derék apjának.

Egy időben két egész évig sürgette az öreg Derő, hogy nősüljön már egyszer meg, nem bánja, akárkit veszen el feleségül, csak szeresse, csak legyen vele boldog... Ő már ugysis öreg ember, szeretne őt egy hü nő karjai közt látni, úgy szeretne, ha volna neki egy kis unokája, a kivel eltöltse azt a néhány napot, a mi még hátra van életéből. Fia végre engedett atyja kérésének, s kiszemelt magának egyet Magyarországon szép leányai közül, egy kedves

szőke angyalt, kit maga a természet a legparzarababb áldott meg minden kegyével.

Midőn az öreg Derő meglátta a menyaszszont, örömben nem tudott mit csinálni. „Ilyen... épen ilyen nőt ohajtottam neked fiam, meglátszik rajta, hogy két egész esztendeig válszattad!”

Olyan lakodalmat is csinált, hogy hét országra elszállt a hire. N* városban pedig, hol laktak, fél esztendeig is volt, mit beszéljenek róla!

Midőn vége volt a hosszú dinom-dánomnak, Derő Ferencz elment szép kis feleségével egyik uradalomba, s ott olyan véghetetlenül boldogul éltek együtt, hogy midőn az öreg Derő Páltól az ifju párról kérdőzködtek, azt felelte: „Egyetlenben egy bajok van csak...”

„Hogy-hogy?” kérdeék töle.

„Igen nagyon szeretik egymást!”

Ez a baj pedig akkoriban se tartozott a legroszabbak közé...

Alig élt az ifju Derő ilyen boldogul néhány évig, midőn lassankint elkövetkezett az az idő, a mikor minden igaz magyar embernek el kellett hagynia szerette övét, el kellett hagynia csöndes békés lakát, hogy öldöklő kardot vegyen a kezébe, hogy a csatatérre menjen harcolni...

Nem volt szükség megtudakolnia, merre van a baj, mert mindenütt lánggal égett az ország, mehetett minden felé, mert mindenütt szükség volt reá, oltani kellett az égő országot... sielni kellett megmentésére...

Fanátizált bős csapatok futkóztak be az országot, egyik szétlő a másikig, egyik végétől a másikig. Egy eget rázó kiállítás reszkettette meg a léget, mely így hangzott: „talpra magyar!”

Menni kellett mindenkinek, a ki csak fel tudta emelni karját, a ki csak megvillanhatta a kardot.

És elment minden ember...

A kik leghamarabb ott voltak, azok közt volt Derő Ferencz is.

Midőn nejtől s kis leányától elbucszott, ugykérte az a szelid angyal, hogy ne hagyja őt egyedül most, ki fogja őket majd védeni, ha elkövetkeznek a nehéz idők.

Olyan nehéz volt ilyen szép kérést megtagadni, mégis megtagadta; megválni nejtől, s mégis meg kellett válnia.

Sietni kellett oda, hol legtöbb szükség volt a férfi-karra!

Midőn ősi kardját felköté az öreg Derő fia oldalára, midőn utoljára megölelte, szive egy elszorult attól a gondolatól, hogy hát ha nem látja meg többet fiát, nem ölelheti meg többé soha, soha...

Két könyösepp tört elő szemeiből, oda pergett le fia arcára.

„Miért könyezel atyám?”

Örömben gyermekem, hogy megérhettem azt az időt, midőn oldaladra köthetem őseid kardját, melyet eddig még mindig becsülettel eresztettek vissza hüvelyébe.

... És nem mondta egy szóval se, hogy maradjon, engedte hogy menjen.

Ha mind elmennek, a Derő Pál fiának szegyen lenne honn maradni; de ha nem is mennének el mind, még akkor se tartóztatná vissza, hisz körüdes-körül lánggal ég az ország...

II.

Hosszu hónapok óta tart már a küzelem, a harczolóknak legparányibb idejét is igénybe veszi, nem lehet még megpihenni, nem lehet még letenni a kardot, még csak arra sincs idő, hogy egy pár percze meglátogassák azokat, kiket honn hagytak.

Csak hírből hallottak némelykor felőlök.

Derőnek is elhozta azt az örömhirt, hogy neje távolléte alatt egy szép kis fiát szült. Ő mint szerette volna keblére ölelni, csak egy pillanatra látni bír.

Nem lehetett elmenni, a vezérnek nem lehetett embereit ott hagyni, ki tudja melyik perczben lesz szükség reá, s akkor ki vezetné őket? Az eldöntő harcz azonban nem lehet nagyon messze már, erősen elhatározta magában, hogy azután haza megy néhány napra. Ne-jének meg is írta, hogy ekkor és ekkorra várja őt haza, mert el fog menni, minden bizonynyar haza fog menni, csak várja őt.

Mennyi örömet küldött ezzel az izennel haza. Az öreg Derő csaknem sirt örömben, hogy mégis megláthatja fiát.

Az ifju nő minden este azzal a gondolattal hajtá álomra fejét, hogy ha eddig nem jött el, úgy holnap bizonyosan megjön, talán még hamarabb, ma éjjel is haza érkezhetik, csak néhány percz még s láthatni fogja Ferenczet, milyen boldog lesz ő akkor...

Eljött a másnap, a harmadik, eljött a negyedik is, és Ferencz még se jött.

Helyette egy barátja jött meg, ki azt a szomorú hírt hozta, hogy Derő Ferenczet a legutóbbi híres csatában, a leghősiebb küzelem után, nehéz sebei miatt elfogták.

Csaknem örülté tette e hír a szegény nőt, s az öreg apát.

Derő Pál elment a többi vezérekhez kérni őket, hogy váltsák vissza fiát hadi foglyokkal, ha lehet.

Azok elküldötték, a mennyi volt mind, lehetett vagy kétszáz ötven ember.

Az ellenség táborából azt izenték vissza, hogy nem adják két anniért se.

Újból elküldötték őket, ráadásul még hetven-öt ezer forintot is, csak adják vissza, ereszszeék szabadon.

az ész vívmányairól szóló tudományos munkákat, — nehogy megint valami olyasvalal vádoltassam, mi a közbirtokosságot fölfalással fenyegetné, mint például a tagosítás. Tehát azért van az, hogy épp azon notabilitások, kik azzal dicsekednek, hogy ennyi meg annyi éveket töltöttek a collegiomban, a legferdebb fogalom által vannak penetrálva a tagosítás felől. A min csodálkozni nem is lehet, mert az ugy szokott lenni mindazokkal, kik nem tanulnak, nem mivelik magokat, következésképp nem is szeretnek gondolkodni, hogy elvégre a szétszétségben sinlődők sorába jutnak, kik a szolgásgátot czélnak tekintik. Nem csoda tehát, ha ily körülmények közt és pihenő állapotban találja a nemes birtokosságot az a tagosítás-féle, melyben ők egy birtok-evő szörnyet vélnek látni, a miről hallottak ugyan valamit, de hogy mit, azt ők se tudják, és stentori hangon kiabálják, hogy veszített volna el az a tagosítás-felfedezője örökre, ki annyi százados és szokásaitakat gyökeresen fölforgatni törekedik.

Lássuk már most, hogy állnak azon reménnyel, mely miatt a tagosítást nem akarják, mely egész valójával a közlegelő feloszthatatlanságára basirozza magát; erre elég leendő felhoznom az 1854-ben június 21-én költött cs. nyílt parancs határozatát, melynek 66 § világosan azt mondja, hogy ha az összesítés végetli határidő elteltével, hogy az arra hivatott felek valamelyike folyamodott volna a közlegelő elkülönítéséért, az elkülönítés és szabályozás hivatalból rendelt fölperes által a késedelmes fél veszélyére s költségére indíttatik meg. Tehát közlegelő ugy se fog többé lenni, ha szinte azt akarnák is a tagosítás ellenesei, s így ebbeli reményük se talál jogalapot.

Minden okoskodásunk mellett azt az egyet nem tudják eltilkolni, hogy nekik leginkább az fáj, hogy ők a más birtokán nem legeltethetnek, mert ha a dülő-rendszer összedől, oda van a közös használat is, s aztán kiki a maga birtokára leendő utasítva.

Ez a maga rendjén van, tisztelt birtokos-társaim! mielyt a tulajdonjog sérthetlenségét szeretjük magunk mellett védvül fölhozni, azonnal tisztába jövünk másokkal is, csak ne legyünk oly elfoglaltak magunkkal, hogy a méltányosság szavát meg se hallgassuk, ezáltal könnyen túlózásoknak bizonyítjuk be magunkat s a józan értelemmel homlokegyenest ellenkezni fogunk, a mi pedig váltig szőgyenünkre válnék.

Minden balfogalom s hir, mely a tagosításról származik, tüstént gyökeret ver a nép hiedelmében, s azért van az, hogy oly sokan ellenzik a tagosítást.

Tagadhatlan, hogy vannak olyan pseudo-hazafiak, kik a tudatlanságot fölhasználják, mégpedig azon örv alatt, hogy ők a nép emberei, a népet álményekkel kecsegtetik, jogellenes követelésekre készítenek, a különben is oly könnyenbívókat.

Itt helyén látom azon ohajomat kifejezni, miszerint igen czélszerű volna, ha a magas kormány egy kiáltványt bocsátana ki, melyben figyelmeztetné mindazokat, kik a meghasonlás magvát hintegetik a nép között, s azokat tévútra viszik, haszonlatlan költségekbe ejtik, kik ily helytelen cselekvényeik miatt szigorúan lennének fenytendők.

Igen nagy baj továbbá az is, hogy a birtokosok nagyobb része az ez ügyre vonatkozó kormánylapokat nem olvassák, s ha igen, azt vagy nem értik, vagy félreértik, a miből származik aztán igen sok ellenmondás, melyek gátot vetnek a barátságos egyetértésnek, s azt csaknem lehetetleníteni.

Ezen a bajon is könnyen segíteni lenne, ha az urbéri törvényszék a körbe eső járási hivatalokat oda utasítaná, miszerint azok egy az urbéri ügyekben jártas hivatalnokot küldjenek ki a járásba, ki helységenként a lakosokat összehívhatná s az ügyet előtárja fölterítetné, s velők megértetné, hogy a tagosítás nem birtokrablás, mint a milyennek hiszik, hanem az csak a birtok összesítését czélozza. Ezt nekik hiába mondja más, ők azt nem hiszik s elleneségüknek nézik mindazokat, kik a tagosítást czélszerűnek bizonyítják és állítják.

E téren tett tapasztalásból mondom, miszerint a tagosítás gyors megoldása a kölcsönös egyetértéstől függ: nem kell tehát az iránt szem elől tévesztetni, s a czélt mellékes érdekekért föloldozni, mert ezáltal könnyen a Sisyphus szerepére lennénk kárhoztatva.

Ne mulassunk el semmit, mi az ügyet elősegítene s annak gyors megoldását eszközölné, mert különben e chaoticus állapotból nem egy hamar vergődhetünk ki.

Szentgyörgyi József.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS

Brusza, máj 16-án. — A Porin sziget elfoglalása az angolok által igen elkeseríté a török kormányt. A Times nem régen egy vezércikkében ajánlta kormányának, hogy a kereskedés s Anglia érdekében lenne a Massuak sziget s Dcsedda Mokka és Medina kikötője elfoglalása s megerősítése, sőt még Egyiptom elfoglalásáról is beszélt. Törökhon méltán félhet, hogy ilyeket a Times a kormány sugallatából ír, s hogy An-

golhon státusfériainak agyában az ily eszmék, az ily terjeszkedési s foglalási szándokok nem ismeretlen dolgok. Már több hetek óta a 'Journal de Constantinople' (Törökhon hivatalos lapja) szórja villámai Anglia ellen, Európát, a történetet muzsáját, s a jövő idejét hívja fel itélőbíróul a tervezett megkezdett népjog-sértés ellen, s végre felbátorodva, a szuezi csatorna keres vigasztalást: azt mondja, de elkészülend a szuezi csatorna, s Törökhon hat nap alatt a Vörös-tengerre küldheti flottáját, hogy ott vallási lag szent, s politikailag érdekes birtokait megvédje a szivtelen idegenek ellen.

A török kormány 60 millió piaster kölcsönt tett 9% kamattal, stambul gazdag bankároknál. Ethen pasha, a szerbiai kormánybiztos, viszlátért a fővárosba. Némő zászalólv vadász a napokban ült hajóra Klekbe menendő, ez arra mutat, hogy a Feketehegyekre a kinézések nem nagyon békések.

Bejruthól azon hir érkezett hivatalos úton, hogy a mekkai karaván Damaskustól nem messze megtámadottat a beduonok által, a proféta sirjának küldött gazdag ajándékok s több millió piasterre menő öszveg rablítottat el.

Mig itt ilyen rendelleneségek történnek, ad dig Omer pasha erőlyesen működik Mesopotamiában a rend helyreállításán; a dheri győzelem után (melyről egy levelemben beszéltem) az anezisek egy része átment az Eufráton, de egy része Omer pasha sebesen előre nyomuló sereg által elvágatva, Bagdad felé vonult, s Samaváh mellett telepedett le.

Omer pasha intézkedéseit meglátva, sergeinek egy részét Montekiksheik parancsnoksága alatt küldötte Szuk-el — Szuk-hoz, hogy ott az Eufráton átmenetelt zárják el, — más részét Iszkender pasha (Illinszky) vezetésével a hihali úton állította fel; az anezisek felkerekedve az Eufrát felé vonultak, de a Szuk-el-Szuk mellett fellállított seregek által visszanyomtatva, dél felé vonultak, más ájtást keresendők, de itt Iszkender pasha seregre találtak, egy egyszerű lovassági atak, melyet a sebekkel terhelt hős Iszkender maga személyesen vezetett, csakhamar megtörte azok erejét, s a harczterén hagyva sárait, tevéiket s nejeiket, délre menekültek, csak 3000 lovasnak sikerült Iszkender seregin átvágyva magát, Hineél az Eufráton átuszthatni. Nem sokára az anezisek egy küldöttsége seik Dahan-el-Gaicsek vezetésével jelent meg Bagdadban. Omer pasha elfogadta őket, s miután 1000 levet 4000 juhot fizetett hadiköltség fejében, s miután megígérték s esküvel erősítették, hogy a karavánokat békében hagyandják, Omer pasha nagy ünnepélylyel nevezte ki sheikül Abdul-Mahsinen-Haddalt, s miután ez hivatalába nagy pompával beiktattott, az aneziseknek megengedtetett az Eufráton átköltözés.

Ugyanakkor Ferhán, a shamarok sheikül nevezetett ki, ezredesi címet s 5000 piaster havzi fizetést nyert, melyért kötelezte magát egy ezred lovasságot mindig készen tartani a bagdadi kormányzó rendelkezésére.

A bagdadi népség öszsírását, iskolák állítását, melyekben minden gyerek valláskülönbség nélkül tartozik menni, — rendelte Omer pasha. Muklif efferdi az új defterdar (pénztárnok) 10 millió piasterrel érkezett meg Bagdadba, ezen öszveg egy része a hadsereg hátralévő díjának kifizetésére, s más része az eufrati hajóközadás s más tervben lévő nagyszerű munkálatokra fog fordíttatni.

Persiai hírek szultán Murad Mirza sérgének működéséről hoznak tudósítást. Sarath megadta magát, s a turkmanok Mervbe vonultak viszsza kincseikkel, a parancsnok 30 ezer emberrel megérkezett ezen vár alá, s nemsokára megkezdend annak ostromát.

Az orosz kormány a Riva folyó torkolatánál fekvő poti kikötőt kinyitotta a kereskedésnek, azt szabad kikötőnek nyilvánítván.

Bairám mübarek olsun effendum, — így köszön most minden török, s egymás nyakába borulnak. A Bairám egy hónapi böjtölés megjött, szerencsésé az igaz hívőknek; mert abban az iszonyu forróságban víz nélkül ugyancsak megfuladtak volna.

Tehát én is törökösen üdvözöllek kedves jó barát, — Bairám mübarek olsun! ad téged üdvözlő barátod. Bakulum.

Harasztos, május 19-ikén. (Folytatás.) —

3) Nálunk a széna szűke és drágasága napi rendben van. Ha bőven van takarmány, azt vesztesíti a cseléd és gazda; ha kevés, akkor négy marhábol egynek ara szénát adatik. Ezen minden évben előforduló nyomasztó állapotnak okát hol kell keresni? Az elszórt birtokviszonyban s mesterséges takarmány tenyésztésének elhanyagoltságában. Május mindjárt eltelik, s a kopár legelőknő meg az apró-marha se kap tápszert, az igavonó marhák pedig istálón vagy szálmán tengődnék, vagy pedig számukra rossz, sovány szénát kell vásárolni, szekerét 16 pforinton. Ha ez így megyen csak öt évig, több helységben a lakosság nagyobb része végpusztulásra jut. Mig ezen nép az előtételek, és nyomorult aggszokások nehézt jármát le nem rázza, addig szenvedéseinek forrásai mind inkább terjednek. A kaszálók többnyire hegyes, s kopár oldalakon vannak; emberi emléken tul egy formán minden évben az ezeken termő kőrök, tövises (jó-féle fürlő sző sines) levakarattatnak, s gyűjtőkör fele töredékké válik. Ezen segiteni kell. A földnek felszine ugyanazon növényem előállítását által kierni magát, s méltán haladatlan lesz. Meg kell forgatni, föl kell szántani az ily kaszálókat, s jól elkészítve lucernával a maga idejében bevetni, s ekkor egy hold teremni fog annyit, mint most hat, ezt a tapasztalás tanítja. Ezen jó, hasznos czél elérésének gátot vet most az elszórt birtokviszony, miszerint a gazdának tíz hold birtoka 20—husz különböző helyen a határ egyik szélétől a másikig el van dirlbolva. Ha ez öszvesítve volna, háromszorta több jó-edelmet hajtana, mivelése kevesebbe kerülne, s a véletlen ellen biztosna. Az idő int, de az emberek nem figyelnek szavára. A ki a tagosítás eszméjét életbe léptetni vágyja, az iránt a nép, mely a kedves régi, hogy soha el ne rothadjon, oros szöszben szeretné tartani, bizalmatlan, gyanakodó, s néha sárral is dobálja. Igen! az izraelita a hagyományát visszavárogatja. Miután a magas kormány nagy és nemes hivatásának bölcs rendeletei által eléget tett, s sorsunkon javítani kíván, tüzzük ki mi is legszentebb feladatul a czélt gátló előitéleket ösvárat bontogatni, s rendre le is rontani. Itt a késedelem, veszedelem. Ily gazdasági rendszerrel a nép több oldalú kötelezettségét képtelen teljesíteni s elszegényül testileg, lelkiileg elárvul. S jaj az országnak, melyben az ép és egészséges koldusok száma megszoraporodott; ott, azon mervhen hanyatlak le a vagyon- és személy-bátorság alapföltétele. Első teendő a birtoktagosítás, öszsítés. Ha ez sikerül,

Azt izenték vissza, hogy most se adják ki, nem adják százezerért, egy millióért se! Tudták ők azt nagyon bölcsen, hogy egy jó katona fölér két egész rossz táborral.

(Folytatjuk.)

ÖRMÉNY KÜTFÖK.

(Folytatás.)

Az örmény népek tudniillik, melynek a szentíratok szerint is, az antediluvianus korszakban országa és politikai állása volt keleten; keresztény hitre térése mindjárt az első keresztény században kezdődővén, a 4-dik század elején már bevégezze vala; 325-dik évben Nicaeában a 312 püspök közt örmény püspök is ült a szinati padokon. Az 5-dik század elején Miesrob (Jahn a keleti nyelvek tudós tanára szerint: Einleitung in die Götlichen Bücher des Alt. Bundes, Wien. 1. Theil. 214. S.) az örmény betűk feltalálója, a szentírás is a helvenek görög fordítása szerint örmény nyelvre áttette. Ugyancsak ezen Miesrob és Isáák, katolikus örmény-egyházi tudor-atyák, örmény nyelven isten-tiszteletit munkát adtak ki (Lásd a b. Szepessy Ignác alatt, — Velenczében, 1824-ben nyomtatott örmény könyv cím-lapon és 19 lap). A IV. század elején élt tudós egyházi-író Eusebius Cronicon-ja, mely eredetileg görög nyelven volt írva és elvezetett, hanem örmény nyelvre is lefordítva levén, fenmaradt, a magyar ös-történelemre nézve is nagy érdekel bir. (Lásd. Tudományos Gyűjtemény 1835. VII. kötet 121—126. lap.) A nagy- és kis Örményországok királyainak a romai császárokkal dicő harczai, a világ-történelemből ismeretesek, mikben a scythák, hunok, avarok és magyarnépek nem egyszer érintetnek. — A

párthusok, vagy Horváth szerint: pártosok, és örmények történelme, a régi görög és latin történelemszövegek meglehetősen összezavarvan, előfordul. Az V. században, Elisaeus amadunai püspök által a perzsák és örmények közti háborúkról írt örmény történelmi munkát, melyben a hunokról is említés tétetik, Londonban 1830-ban, Neuman angol nyelvre fordította. A közép-korban, a kereszt-hadjáratok alkalmával, az örmény nemzet volt keleten azon nemzet, mely a görög perfidia és ravaszság, meg a török-arab fanatizmus ellen az európaiakat védelmezte; s ezekkel, tehát a magyarokkal is, közremunkált a keresztény civilizatio nagy ügyében, mint ezt elvashatni a pápának az örmény királyokhoz intézett buzdító és köszönő leveleikben. Ámbár pedig az európai keresztény nemzeteknek s a magyaroknak, keletről Európába való visszatérők után a magokra maradt keresztény örmények, az európai nemzetek iránt kitüntetett rokonszenyűkért, a keleti pogány népektől nemcsak szemrehányásokat szenvedtek, hanem midőn a két Örményország kebelében támadt hitvallási felekezeti és szakadások, meg politikai belviharok, a nemzet erejét felosztatták; akkor az öszszesövetkezett pogány népek, a kereszt-hadjáratokban résztvevő, s az európaiakkal szövetségelt örmény nemzet ellen fölkelvén: a két országot, három hatalom: török, perza és orosz hatalmak egymást közt felosztották; vagy inkább mindenik magához annyit húzott, mennyit csak húzhatott; ámbár ezen események következtében az utolsó örmény király Párisban, hol királyilag fogadtatott s élt, de mint menekült s trónvesztett király halt meg, s a nemzet is politikai állását a függetlenségét elveszté. Mégis az örmények nemzeti és történelmi irodalmukat nem hanyagolván el, sőt mai napig is mivelvén azt, mint nemzetiségük utolsó mentő deszkáját; egyszers-

mind a magyar östörténelemre vonatkozó örmény kútforrásokat is megtarták. Korunkban Európa néhány nagy nemzetének egyetemei mellett örmény nyelvtan-székeket látunk felállítani, világ-történelmi szempontból.

Es valóban, a ki a latin kifejezést, „Scythia Armeniae vicina“ köllőleg érti, az érteni fogja azt is, mit a magyar akademia tudós titoknokai írt. (A magyar nemzeti irodal. történel. I. kötet. Budán, 1850. 7. lap), „magyar elődeink, a Fekete-tenger déli tartományaiiban... örmények közt székelték, miként e déli érintkezések mély és világos nyomait nyelvünk is magán viseli;“ érteni fogja, mit a halhatatlan érdemű, áldott emlékü nagy magyar-történelmi buvár, Horvát István, az ősrégi örmény nemzet történelmi irodalmára vonatkozólag kétszeres folsajhtás közt írta. (Tudomány. Gyűjtem. VII. kötet. 125—126. lap. 1835.), „Melyik európai nemzet mutathat ilyes valmit nemzeti nyelvén, s ily régi századokból?... „Ki léssen az a gondoskodó új hazájáról a közönlünk lakó örmények közül, ki könnyebb használatos végett lefordítja számunkra az örmény írókból a magyar népeket tárgyzó történelmi helyeket?...“ — érteni fogja végre horderejét azon czikknek, melyet folyó évben a „Kolozs. Közlöny“ 26-dik számában „Örmény kútfők magyar östörténelmi szempontból“ cím alatt hozzáunk intézett.

Az indokok tehát, a magyar östörténelem hezagait örmény kútfők után is pótolni, görögnyelvi kiegyenlíteni, homályait szétoszlatva fölteríteni, világosak levén, világos leendő minden valamire való magyar történés előtt az elv is: a magyar östörténelmet örmény kútfők után is tökélyesíteni; következésképp, e helyen, szó csak arról lehet, hogy e szent czélnak kivitel módjairól értekezünk.

(Vége következik.)

szorgalom, kitartás, mértékletesség mellett szép és kedves honunk földi paradicsomává válik. És

4) jövőnk aggasztó; nincs, nem lesz gyümölcs, s ma holnap őserdeink is kipusztulnak. Nemes gyümölcsfák tenyésztése mellett országokban kivétel nélkül egyik legzöldebb, és legjutalmazóbb foglalkozás. Tisztelet azoknak, kik szerették hazánkbán e téren semmi áldozatot, semmi erőfeszítést nem kímélnek. Ezeknek köszönhetjük, hogy itt és ott egyeseket látunk mozogni, s a kedves tárgyról hasznos eszméket cserélni. Itt is ezer akadályok nyúzógnak. E néphez nincs a fák iránt, melyek a földnek legzöldebb ékei, elég kegyelet. A nagyobb rész a helyett, hogy nemes gyümölcs-fajokat szaporítsa, szomszédja szép oltoványait irigységből vagdalja; midőn terembe, gyümölcsét elorozza. A nemes gyümölcsfák tenyésztése minden becsületese honpolgárnak saját maga érdekében is első kötelessége. A fáknak nagy befolyása van a levegő tisztítására és így az egészséges fentartására; de ezen kívül a legnagyobb jövedelmet ezek hajtják, s a kenyérhelyétpótló gyümölcsök által. — Tudok természetből, ki egy hold területen létező mintegy 60: hatvan fáról egy évet a másikkal hasonlítva 200: kétszáz pfrtot szokott luzni. Értelmekes ügyvéd Zoltán János urat N. Enyeden. Ébredjünk fel bűnös tünyságunkból, s áron is vegyük meg a jó alkalmat. Ha tovább is tétlen vesztelünk, a mit vetünk, azt aratjuk, s mulasztásunk súlyát mi, és maradványaink együtt fogjuk érezni. Gondolkozzunk, az idő drága, s elvesztelve minterhünk lesz felírva. Most Isten velünk! Erről, és ezzel rokon tárgyokról a maga idején ismét szólni fogok.

Algyógy. — A tíz év óta lelkes nélküli algyógyi ref. szentekléria a nagytekő gróf Kun Kocsárd ur, s a többi derék gróf Kunok, s több algyógyi, bokaji, benzenczi s gyalmári jó hazafiak s jó keresztények tettleges pártolásuk következtén újból virulni kezd: az egyes akaratlan megválasztott derék lelkes, tiszteletes Dané Mózes ur, e hó 23-án, pünkösd 1-ső napján, délelőtt beköszöntött, igen szép, az ész és szívvel megegyező ism. tiszteletet tartott, s Uri szent vacsorát osztott. Lelkesünk van, csak templomunk s papi lakunk nincsen, de hiszem, hogy a romba dült templom és papi lak helyén nem sokkal új fog épülni, mert jó a vezetőség az algyógyi ref. szentekléria tartozó tagok jó hazafiak s jó keresztények. S hogy tíz év óta csak most választottak magoknak az algyógyi reformátusok lelkesét, annak nem ők magok, hanem a mostoha körülmények voltak okai. Áldja Isten a nagytekő gróf Kun Kocsárd urat s a többi derék gróf Kunokat, áldja Isten az igaz hazafiakat s jó keresztényeket, kik Algyógyon, Bokajban, Benzenczen s Gyalmán laknak, hogy nem hagyják továbbra is elpusztulva lenni az algyógyi ref. szenteklériát. i. K. M.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ

— Városunkban, a rosaságáról annyira elhírült kövezetek kijavítása május hó 31-kén kezdett vette a főteret. Ohajtandó volna, ha az illető által nagyobb figyelem fordították a munkálataira, nem mint a múlt évben a sétáló-utca kövezése alkalmával, a holott is, a kövezés, a városi pénztár rovására, nem kitűnőleg hajtatott végre.

— „A Matók Béla által 65 db arannyal jutalmazott pályanyertes zene-művek“ cím alatt egy igen érdekes zene-gyűjtemény adatott közre, melynek tartalmát képezi: 1) Eredeti magyar gondolat, variációkkal Ábrányi Kornél-tól. 2) Népalkok Egressi Samutól. 3) Változatok egy magyar themára Bartalics István-tól. 4) Magyar kedély, andalgó, toborzó s három csárdás Ábrányi Kornél-tól. 5) Eredeti dal, Kovács Endrétől. A 49 lapra terjedő és csinos kiállítású zene-gyűjtemény ára 2 ft 30 kr. p. p. melyből a tisztá jövedelem újabb jutalmak kitűzésére fog fordíttatni. Matók ur, áldozat-készségével zene-irodalmunk terén egy oly feltűnő mozgalmat kezdeményezett, melyhez ha a nemzeti zene kedvelőinek valódi részvétele járul, ha a zongorán játszó szép kezek ezrei, egyszersmind a nemzetiség iránti érző szívűl véve sugallataikat, ezen vállalatot bő részvétellel pártolandják, az nem csekély lendületet hozhat zenénk kifejlésére.

Megrendeléseket a kiadó még elfogad Pesten, a vidékre küldendő példányok után a 2 ft 30 kron kívül 15 kr postadíj beküldése mellett.

* A nagyváradi színház építésére alakított bizottság által közelebből tartott ülésben, mint írják, azon örvendetes jelentés tételt, hogy a vállalatra már 150 részvény van aláírva.

* Hajnik Pál magyar fölkelési menekültnek a császári államokba való büntetlen visszatérés legkegyelmesebben megengedett.

* A majlandi élces lap: „Il Panorama“, mely a három óra felfüggesztett, „Pungolo“ folytatása volt, végkép betiltatott. Jellegje: „non plectar, sed frangar“ vala, s a legolvasottabb és szelleműs olasz lap közé tartozott.

* A magyar tudós társaság bölcsészeti osztályának máj. 17-diki ülésében Pesten felolvastattak azon sajtó-törvényjavaslatok, melyek kidolgozásával a magas miniszterium több szakértőt bízott meg. E törvényjavaslatok szerint az írói tulajdonjog és az után nyomatokat illető törvények több módosításon fognak átmenni.

KÜLFÖLD.

Míg külföldi lapok ezelőtt néhány nappal Bécsből azon távirati sürgönyt közlék, hogy a két francia hadihajó a grajvói kikötőt ismét elhagyta, s angol hajók megjelentéről szó sincs: magok a bécsi lapok csak jun. 1-jén tudták meg triesti sürgönyökből, hogy ama francia hajók igen is elvitorláztak déli irányban, ellenben egy angol hadihajó érkezett Raguzára elé; triesti lapok jelentik azt is, hogy miután a diván máj. 20-án a montenegrói ügyben határozatot hozott, 14 zászlóaljat küldött Hercegovina és Boszniába és Halim pasát trebinjei parancsnokká nevezte ki. A Times pedig jelenti: „A törökök tetemes csapatoszlopokat tesznek Raguzánál partra; de a francia és angol consulok tehetségek szerint ügykeznek minden összecsapást távol tartani.“

E csapatküldéseket hírszerint már a második conferentia ülésében érinté Walewskzi gróf amugy odavetöleg, mint újabb bizonyítványát „Törökország halátlanságának“, minthogy ez intézkedések a porta s különösen Fuad pasa ígéreteivel ellenkezésben vannak. Átalában a második ülés többé nem látszott az európai concertnek valami szívélyes képét mutatni; gr. Walewskzi egész dorgáló beszédet tartott Törökországnak az ő nyakasságáért azon nagyszerű szolgáltatások szemből, a miket neki Franciaországnak nyújtott.

Franciaország ezen okoskodása majdnem úgy jön ki, mintha valaki azon emberre nézne, kit a vízbehalástól megmenett, ezáltal már feljogosítottak akarná magát tartani arra, hogy azt akármi más uton eltegye láb alól, s mintha egy ilyetén „mentő tény“ által az illetőnek élete merőben a nagylelkű mentő hatalmába esett volna. Alig kell mondani, hogy Fuad pasa mindezen megtámadások ellenében emberül megállotta a sarat, s korántse mulat el a francia nagylelkűségnek illőleg szemé közé nézni, alaposan megczáfolni a francia miniszter vádjait, arra utalván, hogy következzelenség lenne a porta függetlensége mellett háborút vinni, utólag pedig e háboru eredményét kockáztatnának mondani, mivel a porta függetlenségének fentartására törekszik. Hübner báró osztott török collégája ezen felfogásában, a kinek elszánt föllépése a porosz képviselő tetszését is megnyerte; az angol se akart lakozni a francia kitéréshez; s csak az orosz és szárd meghatalmazottak látszottak azt pártolni, de mégis némi tartózkodással. Ily viták, ha még gyakran találunk ismétlődni, könnyen a conferentia programján túl is fognának vezetni.

A Dunafejedelemségek szervezésének kérdése, mint látszik, még szóba se jött a conferentián, minthogy az európai bizottmánynak erre vonatkozó jelentése csak pár napja osztatott szét, még csak a magán tanácskozások kezdődtek meg a conferentia s a bizottmány tagjai között. Különös, hogy a közönség nem sokat látszik törődni a földolggal, t. i. a szervezési kérdés megoldásával: ellenben oly módon kap minden oly forma epizód felől híren, mint a fennebbi, mert azt hiszik, hogy oly pillanatokban, midőn az ingerültségnek nagyobb vagy kisebb foka magokon a feszes diplomatiail formákon át is utat tör, a hangulatok jobban megismerhetők, mint azon unalmas tárgyalásokban, a mikre minden oldalról kellőleg elkészültek, s a miknek eredményét több vagy kevesebb pontossággal előre megmondhatni.

— Disraeli ne egy ragyogó szónoklatti tűzijátéka, melyet egy közelebbi vendégség alkalmával párthívei nagy mulatsá-

gára elgyújtogatott, a tory-kabinetnek magának is fejére gyújthatja a házat. Azon fontolatlanul kiejtett mondásával, hogy az angol sajtó zsoldosává szegődött egy a jelen kabinet ellen „fondorkodó“ pártnak, a kincstárnok iszonyu vihart idézett elő, mely oly országban, mint Anglia, a hol a sajtó annyira befolyásos hatalom, nem maradhat érezhető következmények nélkül. A lapok már is neki estek a miniszteriumnak, mondaná meg, hogy, ha a Franciaországgi béke csakugyan oly nagy vesztélyben állott, mint Disraeli állítja, — mily eszközökkel lön e veszély elhárítva, s Franciaország haragja lecsillapítva, s vajjon kéz alatt nem tétettek-e valamely Angliára nézve nem éppen tisztességes engedmények? Elég az hozzá, hogy az élces miniszternek aligha torkába nem veri a tréfát a sajtó, — e hegykén kihívott határol, mely nem bir ugyan „lárczát“, de a melylyel utoljára még se mérközhetni meg.

Anglia. — A „Times“ az ellenzék fájdalmait ime balzsam-igékkel enyhítgeti: „Bármint gondolkodjék is az alsóház és a szabadelvű párt, az ország nem tarthatja elveszettnek az időt, melyet az alsóház a Cardwell-féle indítványával töltött. Használtsuk össze csak az indítvány előtti és mostani helyzeteket. Midőn a rosuló határozat indítványoztatott, Ellenborough I. még a kormányban volt, s így Indiát veszély fenyegette, nem a sipahik, vagy a talukdáro, hanem azon igen különös férfiak csodálatos jelleme, nézetei és hajlamai miatt, a ki India sorsát intézte a kabinettből. Ellenborough I. tulságos befolyása folytán a miniszterium nagyon ellenséges hangon nyilatkozott Canning irányában. Azóta megszabadultunk Ellenborough-tól, s most bátran mehetünk nyugodni, nem tartatunk attól, hogy reggelink mellett valamely dőre csinyról hallunk azon minden halandók közt legkevésbé megbízható férfiu részéről. Ezen nyereség maga megérdemli az egy heti vitát. Ide járul, hogy e viták megkezdésével felhagyott a miniszterium a Canning elleni politikával. Disraeli egészen más hangon kezdett beszélni, sőt azt is tudatta, hogy távirati sürgönyt küldöttek, melyben Canning lordot biztosíták a kormány támogatásáról. Ezen eredményeket Cardwell indítványának köszönhetni. Oly lépés, melyet ez okból nem mondhatni pártmanoevrenek, sőt India és az ország érdekeit tekintve, éppen időszerű, észélyes és igen célszerű lépés volt. Mindezt azonban csak az indítványokat illeti a köszönet: az alsóház nem igen dicseréteket szerepel játszott e vitákban. El kell vala törnie a pálcát, a kabinet felett. Igen sajnós a szabadelvű párt egyenlensége. Péntek előtt, mondá végül a „Times“ súlyos politikai bűn lett volna a parlament feloszlátása. De eljő az idő, mikor mindenki kikerülhetlen politikai kényszerűséget lát a parlament feloszlátásában. Péntekig minden azt hitte, a szabadelvű párt van többségben az alsóházban. Most mindenki belátja, mi kevés kilátás lehet arra, hogy egyszabadelvű kormányt magát fentarthassa.

— Disraeli ne egy választói által rendezett lakomán mondott beszéde, mely, mint a távirat értesít, I. Russell részéről interpellatio tárgyává tétetett, bővebb ismertetést igényel. „Önök talán emlékezni fognak, így szólt, hogy egy mindenhatóan tartott kormány rögtön ekkor hallatlan módon összergyótt.“ (Vidámság.) Kiemelést aztán, hogy I. Derby igen nehéz viszonyok közt s csak vonakodva, csupán kötelesség-érzettel és nem dicvágyból vette a kormánygyeplőt kezébe. Legkülönösebb állítása a következő volt: „Most igen olcsóba kerül mindazon veszélyeket, melyektől megszabadultunk, kevésre becsülni, sőt azokat elfeledni. De ha én önöknek komolyan mondom, hogy midőn hivatalba léptünk, azon kérdésre nézve, vajjon harc-e vagy béke, nem hetek vagy napok, hanem órák körül forgott a dolog: úgy önök bizonyosan nem fogják kevésbe venni azt, hogy a béke s ezzel együtt az ország becsülete is fentartatott. Emlékeztetem önö-

ket továbbá, hogy ugyanazon perczben polgártársaink közül kettőn már régóta idegen börtönben epedtek, és hogy azon kormány fáradozásainak, mely azzal dicsekedett, hogy ereje a belföldön úgy mint a külpolitikában ellenállhatlan, nem sikerült őket szerencsétlen helyzetükből kiszabadítani vagy az ország becsületét fentartani. Azonban lord Derby kormányának néhány hét alatt — mondhatnám egy pár nap alatt sikerült minden nehézség és tagadhatlan gyöngesége daczára az alsóházban azon két elhanyagolt és szenvedő angolt kiszabadítani, s őket diadalban visszavezetni azon országba, mely oly sokáig szegyetle kormányának gyöngeségét, mely annyi ideig tűrte, hogy ily állapotban léteztek. — Nápoly és Szardínia közt majd hogy háborút nem gerjesztettek, — oly háborút, mely az egész világot lángokba borította volna, csupán azért, hogy azon kormányt zavarba ejtsék vagy megdöntsék, melyet az ország királynője higgadt megfontolás után választott, s mely, ha formászerint nem is, még is őszintén és szívélyesen lön az ő bizalmával megtisztelve, mert a mi pártunk volt az egyedüli, mely a kormány felelősségét magára vállalni merészkelt.“

— Indiára vonatkozólag a volt kormány politikáját a boszu politikájának, a mostaniét pedig olyannak jellemző, mely a magánbirtok iránti tiszteletet, vallási türelmet és a nép szokásai és erkölcsének kellő tekintetbe vételét állította fel elvekül. Végül a kincstárkancellár következőleg foglalta össze mondandói özvegyét: „Szemünkre hánnyák, hogy mi gyöngye kormány vagyunk és hogy semmit se tettünk. Ám mi megőriztük Angolország becsületét; fentartottuk a békét; szenvedő polgártársainkat a fogságból kiszabadítottuk; egy ropant deficitet legyőztünk, s egyszersmind az adókat mérsékeltük s az indiai kormány újra építésére elveket állítottunk föl, melyeket Anglia jóváhagy és Európa csodál, és a melyek, ha megtartatnak, országunk nagyságát és dicsőségét is fenn fogják tartani.“

Disraelinek e beszéde az ellenzéknek sok tagját felboszantotta. — Ennek következtében máj. 28-án az alsóházban mind I. Russell, mind sir G. Cornwall Lewis interpellálá a miniszteriumot. Disraeli azonban nem felelt maga, hanem Whitesidere bizá az ő igazolását. Egyébiránt általános a vélemény, hogy Disraeli a mint a kormány tetteinek magasztalásában tulment a mértéken, akként az elfordított állítólagos veszélyről ily tartózkodás nélkül nyilatkozása is eszélytelenség volt. A „Times“ azt mondja, hogy a kincstárkancellár nyilatkozata a veszély oly nagy közelségéről nagy figyelmet gerjesztett ugyan; azonban fontosságot annak még se tulajdonítottak, mert azt csak romantikai fictionnak tekinték, mely csak akkor bírna jelentőséggel, ha nem lenne az; mert ha állna, hogy Anglia akkor néhány óra alatt várhatta a megtámadást, hol van a biztosíték, hogy azon veszély minden órán vissza nem fordul. Vannak ugyan esetek, ugymond a „Times“, midőn egy romantikai, de szükségét szenvedő lángész szüleményeit hajlandók vagyunk igen szeliden megítélni, így gr. Borromeót vagy másként Tuckert, kinek néhány darab aranyra volt szüksége, mások itéletére bízuk azért, hogy olasz értekezletekről szóló jelentéseket koholt; de mig Disraeli az alsóházat vezeti, addig tiltakoznunk kell a vezérnek ily koholmányai ellen.

Azon hír, hogy Gladstone a miniszteriumba lép, az „Ind belge“ londoni levelezői szerint még éppen nem ért meg a valóslásra; sőt azt állítják, hogy ő határozottan vonakodnék a kincstárkancellárságot elvállalni: s ennél fogva Disraeli megtartván jelen lárczáját, az indiai ellenőr állását Stanley, s helyette a gyarmatügyi miniszteri állást sir Bulwer Lytton venné át.

A „Morn. Post“ azt ügyekszik bizonyítani, hogy Cagliari ügye sokkal jobban állna, ha Palmerston lord lenne a dolgok élén. Emlékeztetbe hozza Erskinenek

desavonáltatását, ki Szárdiniának megígérhetni hívé az angol kormány támogatását. Másrészt ugy tudja, miképp Szardínia azt parancsolta Angliának, küldessék a napolyi kormányhoz egy közös jegyzék, melyben a hajónak és legénységének biztosíték mellett az illetőhözatalig leendő szabadon bocsátatását követelnék. Ha ezt Napoly visszautasítja, Szardínia egy harmadik hatalom közbenjárását javasolja, s e végre Svécziát említi. A „M. Post“ állítja, miképp lord Malmesbury csatlakozott Szardínia e javaslatához, de azon fenntartással, hogy Anglia nem érezné magát kötelezve Szárdiniának netáni kárpótlási követeléseit is támogatni.

Törökország. — Mint Bukarestből írják, a fiatal — oláh párthoz tartozó két bojár Gulesco és Bratiano visszaérkeztek az angol- és franciaországi utjából, a hol saját honi ügyök érdekében működni megkíséreltek. A nevezettek mindenesetre szép tehetségű egyének s politikai nézeteiktől eltekintve — Radu, Rosetti s néhány más társaikkal a román nemzet nemesebb jellemei közé tartoznak. Utazásuk eredménye azonban saját elvárásaik lelkét föltöbbsé elcsüggesztette. Londonban kihallgatást nyertek Disraeli és lord Palmerstonnál. Az nagy nyájassággal fogadta őket, de egész őszintén is kimondotta a maga nézetét, mely ilyen formán hangzott volna: „Uraim, ha én román volnék, nem különben cselekedném mint önök, s azért becsülöm önöket. De angol vagyok, s azért ellene kell nyilatkoznom az önök óhajtatásnak. Tessék önöknék a mai parlamentbe eljönni s okaimat meghallgatók.“ S meg is hallották, a mit nem óhajtottak volna hallani.

Kevésbé vannak Palmerstonnal megelégedve.

UJ POSTA

A két francia hajónak a gravosai kikötőből tüstént elevezetével az ugy nevezett montenegrói kérdés is elvesztette minden érdekét a nagy közönségre nézve; az ügynek további tárgyalása a miniszteri kabinetekben, s a jogkérdés száraz fejtegetése egyes lapokban, csak kevés mértékben képes érdekeltetni a közfigyelmet, s minthogy a párisi conferentia is ülését néhány napig elhalasztotta, s a Raguzai előtti egy hajó felől se tudni, mi legyen szándéka, az újdonság-lesők más tért látszanak működési vágyuknak keresni. Epillanban azon birt rebesgetik: hogy a dunai fejedelemségekben zavargásokra lehet kilátás, miknek forrása azon szenvedélyes hangulat volna, melyet egyfelől a montenegróiaknak a törökökön kivírt győzelme, másfelől az unionnak megbukta iránti bizonyosság idézett elő. Az „Independence“ e hírek viszhangjává teszi magát, a nélkül csakugyan, hogy azok valószínűsége mellett kezeskednek, azonban jónak látja mégis korunkban — e „rosszul lecsendesített zavarok“, s új alakokban újra meg újra felmerülő bonyodalmak korában — nem tévesztini egyszem szem elől az ily terveket. A conferentiai ülések félbeszakadtának okául ugyan e lap azon körülményt hozza fel, hogy több meghatalmazott, s köztük báró Hübnér is, szükségesnek tarták kormányaikhoz előbb még jelentést tenni.

A Grahovo mellett történtek felől Fuad pasa körülményes jelentést adott át a francia kormány, a melyben kellő mértékre vonja le a montenegrói vezérek szájhüsködéseit, s ezeknek csupán orrmetszési remekléseket hagyja bántatlan. Még egy Montenegro iránt különben rokonszenvvél viseltetett lap se teheti, hogy fel ne kiáltson, miképp hasonló barbar tények nem alkalmasak Montenegro irányában Európa rokonszenvét fentartani.

Az angol alsóház máj. 31-ki ülésében Disraeli jelenté, hogy Napoly az angol mérnökök kártalanítását megtagadta, de reméli, hogy végre csakugyan meg fogja adni. Palmerston Disraelinek lakomabeszéde ellen szólott, nyilvánítván, hogy az ő visszavonultakor a Franciaországgal viszonyok a legszívélyesebbek voltak, Disraeli szintén azt mondá, hogy a Franciaországgal egyetértés tökéletes.

A „Pays“ következő félhivatalos közleményt hoz: „Egy londoni máj. 28-diki irat mondja, hogy lord Canning utolsó sürgönyeiben jelenti, miképp egészségi állapotja olyan, hogy legközelebb kénytelen lesz egy évi szabadságot kérni, hogy egészségét Angliában ismét helyreállíthassa. Távolléte alatt Elphinstone fogja őt pótolni. Ugyanezen sürgönyök állítják, hogy Campbell kényszerítve lesz, hadmiveteleit a nyár folytán a hadseregben uralkodó betegségek miatt felfüggeszteni.

Bombayból máj. 9-én írják: „A lázadók több pontokon megverettek; azonban az angoloknak Revah elleni megtámadása nem sikerült. A udh pacificatioja folyvást halad.“

Indiából jött magán tudósítások szerint: a nyári hadjáratról Rohilcundban nem sok jót várnak. Az ellenség háromszortag gyorsabban mozog, mint az angolok, s nem igen bírhatni őket eldöntő ütközetre.

— Stambulból még folyvást mennek segédhadak a csatákra; a montenegrói határszél körül összegyülekezett hadoszlopok már oly erőre emelkedtek, hogy a fekete hegyek közé két oldalról szándéklott benyomulás sikere biztosítottak mondható. Triestből június 1-jéről távirják: „Raguzai magán tudósítások szerint tegnap hat török hadi gőzös 3600 emberrel, 350 lövel s 12 ágyúval Grahovába érkezett, hol a csapatok partra szállottak.

A turini „Independente“ ragaszkodik azon állításához, hogy a francia császár az olasz kérdést az értekezlet elé szándékozik vinni. E lap szerint Napoleon szándéka az európai egyensúlynak más alapot adni. Figyelemreméltó, hogy a szárd király a sz. Ilona-éremmel feldíszített minden katona felett Alessandriában szemlélet tartott.

Sajtó hírek: A lapunk utóbbi számaiban közölt „A nők irói jogosultsága“ című jeles cikkben következő sajtó-hibák maradtak benn: „reporateur“ helyett: „Sand“ h.; „ourages“ helyett: „Saphira“ utolsó tárcájában pedig az 1-ső hasáb alulról számított 17-dik sorban „megelőz“ helyett megaláz; második hasáb 18. sorban „ma“ h. a napokban; és az utolsó hasáb végén „1459“ helyett 1579 olvasandó.

Bécsi börze. — Julius 3-dikán. Erdélyi urbéri papir 79 $\frac{1}{2}$. Magyar urbéri papir 81 Nemzeti kölcsön 83 $\frac{3}{16}$. Arany 7 $\frac{1}{2}$. (darabja 4 frt 49 $\frac{10}{100}$ kr) Ezüst 5 $\frac{1}{8}$.

Felelős a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbékkárpótlási tőke-utalványozás.

A kolozsvári cs. kir. megyei törvényszék utján márcz. 13-ról, 1858. Simény Juliánna özv. Török Jánosnének kisbányaházi, ivánfalvi (kakovai) birt. után 1213 ft 26 $\frac{1}{2}$ kr. — Kabos Dánielnek mikési, magurai, szurduki birt. után 972 ft 48 $\frac{1}{2}$ kr. — meszes-györgyi birtoka után 176 ft 30 $\frac{1}{2}$ kr. — b. Bánfi Józsefina gr. Bethlen Sándornőnek b. hunyadi, derítési, f. földi, dái, n.-sebesi, marótlaki, trányiczi, hódosfalvi, k.-sebesi birt. után 5321 ft 30 kr, urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók jun. 30-ig. Tárgyalási nap szeptemb. 1-je d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján márcz. 6-ról, 1858. Ifj. b. Wesselényi Farkasnak mocsai, oláh-gyeresi, keszi, m.-palatka, petei birt. után 22483 ft 27 kr. — gr. Lázár Mórionak serlingi birt. után 4534 ft 35 $\frac{1}{2}$ kr. — Ugron Istvánnak mező tihári birt. után 4947 ft 34 $\frac{1}{2}$ kr. — d. mező-záhi, mező-sályi, f.-fügedi birt. után 9582 ft 34 $\frac{1}{2}$ kr. — Csernátóni Borbára özv. Gyulai Eleknek saji-magyarósi birt. után 201 ft 22 kr. — özv. Csizsér Adámnének incesi birt. után 983 ft 4 $\frac{1}{2}$ kr, urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók jun. 23-ig. Tárgyalási nap aug. 27-dike d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján márcz. 6-ról, 1858. Csernátóni Ignácznak magyar-péterlaki birt. után 57 ft 36 $\frac{1}{2}$ kr,

— özv. gr. Kemény Józsefné, szül. Láng Ninának gerendi, mező-örkei, vajdaszei, alsó-fügedi, felső-fügedi, mező-czikádi birtoka után 95677 ft 5 kr. — Balog Anna özv. Ferencz Józsefnének mező-kapusi birt. után 233 ft 20 kr. — Váró Ferencznek sz.-zsombori, sz.-új-ósi birt. után 367 ft 51 $\frac{1}{2}$ kr urbéri kárpótlási tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók jun. 22-ig. Tárgyalási nap aug. 23-ka d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján febr. 13-ról, 1858. gr. Haller Klára Földvári Józsefnének tusoni, mező-dombi, velkéri birt. után 2422 ft 48 kr. — Sándor Ferencznek sárvári birt. után 229 ft 49 kr. — gr. Bethlen Hermina gr. Pejacsevics Márknak runki birt. után 1288 ft 4 $\frac{1}{2}$ kr. — Bocz

Mózesnek m.-fráti, báházi, oláh gyeresi b. után 16864 ft 6 $\frac{3}{4}$ kr urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók jun. 10-dikéig. Tárgyalási nap aug. 16-ka délelőtt 9 órákor.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék utján márcz. 6-ról, 1858. Láng Nina özv. gr. Kemény Józsefnének sarmasági, mojadi, kis-derisdi birt. után 20129 ft 46 $\frac{3}{4}$ kr. — ugyanannak szilagy-kövesdi, zálnoki birt. után 7349 ft 42 $\frac{3}{4}$ kr urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók jun. 24-ig. Tárgyalási nap aug. 28-ka d. e. 9 órákor.

HIVATALOS HIRDETÉS.

(451) (3—3)

Sz. 2428 1958.

K. I.

Idézés!

A folyó évi katonai vizsgálatra meg nem jelent következő katonai kötelezettség:

Az I. osztályból, kik 1837. születtek.
Sorsszám. 148. Flora Stefán, nagy-kalotai.
177. Pirtsel Filimon, rejtizeli.
243. Csusán Nyikula, nyiresi.
285. Illután Toma, nagy-almási.
307. Krisán Flora, kásapataki.

A II. oszt. kik 1836. születtek.
67. Brindás Onutz, botsi.
69. Décsi Albert, kalota sz. királyi.
74. Roska Toma lupu, rogoselli.

A III. oszt. 1835. szület.:
9. Peliko János, nagy-almási.

A IV. oszt. 1834. szül.:
16 Kásza Juon, botsi.

VII. oszt. 1831. szül.:
3. Pável Todor a szimi-gyurkutzai.

idéztetnek, oly kijelentéssel, hogy ha benn a hazában léteznek egy, ha pedig kívül három hó lefolyta alatt ezen cs. kir. járási hivatalnál magokat jelenték, ellenesetben az ujonczozási rend szabály 35. §-a fog ellenük alkalmaztatni.

Bánffy-Hunyad máj. 20 kán 1858.

A cs. kir. járási hivatal.

(448) (1—1)

Hirdetmény.

Nro. 5499.

1858.

A kolozsvári cs. kir. kerületi pénzügyi igazgatóság részéről ezennel közhírre téteik, hogy a kolosmonostori iskola alapítványi urodlomhoz tartozó bogártelki jöszágon több ujon építendő nagy istálló, továbbá ugyanott, valamint az említett urodlalmi bácsi jöszágon is, több építési

javítások, melyeknek végrehajtása végett, a n. m. cs. kir. országos pénzügyi igazgatóság által 7181 ex 1858 hivat. szám alatt, egy 9301 frt

262 3 kr. p. pénzből álló építési összeg, engedélyeztetett, a főnnemlített hivatal irodájában, folyó év június hava 15-ikén a délelőtti órákban tartandó nyilvános árverés alkalmával, árcsökkenés utján, a kevesebbet követelőnek kiadandók lesznek. Az építési fölletek, ugy a főnn megnevezett hivatal, valamint a kolosmonostori alapítványi urodlom irodájában is, a szokott hivatali órákban, megtekinthetők.

Ez okból a bérleti kívánók, szöbéli ajánlataik megtétele végett, f. év június hava 15-ikén a délelőtti órákban jelenjenek meg, a főnnemlített pénzügyi igazgatóság irodájában, vagy írott és meghatározott bánatpénzzel ellátott ajánlataikat, ugyanazon nap említett hivatalos óráiban adják be.

Kolozsvárt máj. 31-kén 1858.

A cs. k. ker. pénzügyi igazgatóságtól.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(449) (1—1)

8000 és 20,000 frt ajánlatik.

Két jöszág kerestetik haszonbérbe, melyek haszonbérbe 4—8000 pft lenne, az egyike a haszonbéri összegeket minden évben előre fizetnék, a másikra a haszonbérben kívül 20,000 frt kölcsönt adnának, törvényes kamat s betáblázás mellett. További utasítást szóval és levében ad Kővári László. Biztosítási irodája, Kolozsvár, Óvár-piacszeglet 232 sz. emeletében.

(450) (1—3)

Hirdetés.

A tordai sósfürdő-társulat részéről ezennel közhírre téteik, miszerint az idei fürdőszék f. évi június 1. ső napján megnyitvatván, a fürdőt az azzal élni akarók több hideg és meleg fürdőszobákban, vagy szabadban használhatják.

A vendékek számára hat külön szoba áll készen. A társulat gondoskodott a vendégek sz. k. sége s kényelméről is; mint jó konyha-czukrázat lehetó jutányosságról, s a fürdőt a város-

ból használni kívánók számára szabályozott ár melletti bérköcsikről.

Tordán, máj. 26-kán 1858.

(421) (1—1)

Stein János-nál Kolozsvárt és Wittich József-nél M.-Vásárhelyt kaphatók:

Legújabb és leghasznosabb

MEHESZ KÖNYV,

több évi tapasztalat után írta Korbuly János. Ára 12 kr.

Egy mezei gazda élete,

elkerülhetetlenül szükséges olvasó-könyv, a kisebb tehetségű gazdák s főleg a köznép számára, írta Biró Miklós. Ára 1 ft 20 kr.

Milótai Ferencz,

Az erdélyi gazda kézikönyve,

a gazdaságot alaposan tanulni igyekezők számára. Ára csak 1 forint.

(448)

Krombholz orvostudor

GYOMOR-LIKÖRE.

(Krombholziana.)

E likör a legújabb vegytani vizsgálatok nyomán gyógyerejű virágokból, gyökerekből és fűvekből lepárolt szesz-folyadék, feltalálta a gyógytudományra nézve korán lelt első nagyságu csillag, a prágai orvosi klinika tanára és első orvosa, Krombholz Gyula orvostudor.

Ez oly szerencsésen összeegyeztetett vegyületgyógyerejű növényekből készült, és k. lönösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlható pedig üdvös kísérőnek vadászatok, hegységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormegelőítő igen jótékonyan foly be az egészségre.

Egy üveg ára 30 kr p. p. két üveg bepakolása ára 10 kr. p. p.

Gyógyvizek:

Ivándai (keserűvíz), Budai (keserűsós víz), Gleuhenberg és Karlsbadi kapható, és egyéb minden nemű gyógyvizekre rendelvényeket elfogad.

Kolozsvár, KOZÁK EDUARD

„Katona“ című fűszerkereskedése.